

Školitelský posudek na magisterskou práci **Bc. Martina Navrátila: Vliv kůrovcové gradace na rozšíření a potravní ekologii datlíka tříprstého (*Picoides tridactylus*) v Národním parku Šumava**

Mezi nejznámější události v naší přírodě počátku tohoto století nepochybně patří vichřice Kyrill a její následky, zvláště pak v horských smrčínách Šumavy. Pochopitelně je diskutován i její vliv na faunu. V ní ze zjevných důvodů dominuje tetřev hlušec, kterému změny v lesních porostech zřejmě prospívají. Horské smrčiny však obývají i další živočichové, mezi nimi i málo charismatický, svojí biologií nicméně zajímavý datlík tříprstý. Ten nejen, že je výlučným obyvatelem horských smrčín, potravně by ale navíc měl být úzce vázán na zástupce čeledi kůrovcovitých. Nepochybně by tedy měla být i jemu věnována pozornost, což se ovšem neděje.

V rozsahu daném možnostmi jednoho diplomanta se proto o to pokusil kolega Navrátil. Jeho hlavním úkolem bylo stanovit výskyt a početnost datlíka v různých typech lesních porostů lišících se stanovištními podmínkami, především ale stupněm postižení kůrovcovou gradací. Spíše proto, aby diplomka vypadala sofistikovaněji, měl se také věnovat sledování potravních aktivit, s cílem popsat detailněji preferované krmné stromy.

S výsledky jeho úsilí jsem plně spokojen. Poskytují velmi podrobné informace o biotopových nárocích datlíka, z nichž, některé, například striktní vazbu na vyšší nadmořské výšky a význam expozice, považují za netriviální. Výsledky navíc velmi přesvědčivě dokládají spolehlivost použité metody, což neplatí o předchozích pokusech mých studentů limitovaných zřejmě primitivní technikou. Pokrok občas potěší i staromilce. Úzká vazba na lokality postižené kůrovcovou gradací se dala předpokládat, nicméně za překvapivé považuji to, že se jednalo o porosty z větší části již několik let mrtvé. Nabízí se několik vysvětlení, některá pro datlíka příznivá (náhradní potrava, lokální rozdíly v době napadení porostů), jiná méně (setrvávání v ekologické pastí). Každopádně by bylo nejvýše cenné výzkum po několika letech zopakovat. Zvláště pak proto, že na lokalitě s převahou lesnický obhospodařovaných porostů, datlík prakticky chyběl, což odporuje příležitostným pozorováním šumavských ornitologů.

Svoji hodnotu mají i výsledky sledování potravní aktivit, byť jich je poměrně málo a trpí nevhodnou metodou výběru kontrolních stromů. To padá zcela na moji hlavu, ospravedlnit bych se chtěl svojí snahou o co nejmenší časovou náročnost této části práce, kterou motivovaly obavy o kvalitu sčítacích dat.

Detailní posouzení předložené práce považuji za úkol oponenta, mě proto zbývá zhodnotit osobnost diplomanta. Již z předchozího textu je zřejmé, že jsem plně spokojen s terénním

nasazením kolegy Navrátila. Vyzdvihl bych ale ještě jeho velmi dobré pozorovací schopnosti, které se projevují mnoha zajímavými postřehy o biologii datlíka nesouvisejícími bezprostředně s cíly práce. Jako terénního pracovníka bych proto kolegu Navrátila bez sebemenšího váhání doporučil. Nicméně není růže bez trní. Závěrečné zprávy by raději měl sepsovat někdo jiný. Mohu sice s potěšením konstatovat, že se mu podařilo shromáždit potřebnou literaturu, což nebylo prosto úskalí, neboť řada prací se nachází v časopisech, řekněme, méně prestižních. Také byl schopen více méně samostatného hodnocení výsledků, což zdaleka není v dnešní době samozřejmost. Horší to ale bylo s vlastním sepisováním. Za kvalitu produkovaného textu by se občas nemusel stydět ani automatický překladač. Leccos jsme vychytali, nicméně zdaleka ne vše, to by si vyžadovalo čtrnáct dní navíc a stálo by mě to pár dalších šedivých vlasů. Větší časová rezerva by mohla prospět i vyhodnocení dat.

Konečný výsledek úsilí kolegy Navrátila mě tedy sice plně neuspokojuje, nicméně ani nepohoršuje. Nemám proto pochyby nejen o jeho přijetí k obhajobě ale ani o solidním ohodnocení.

Č.B. 26.8. 2014

Roman Fuchs